

३३. लिंगसांसर्गिक आजार: स्त्राव,ओटीपोटदुखी आणि जांघेत गाठ तक्ता १
(लिंगसांसर्गिक आजार)

मुख्य तक्रार	आजार प्रकार	लक्षणे व चिन्हे	इतर माहिती	उपचार*
१. लघवीच्या ठिकाणी पू येणे (पुरण)	गोनोरिया (गरमी) किंवा क्लॅमिडीयामुळे संसर्ग,	बहुधा सकाळी लघवीआधी पू येतो. काही वेळा मूत्रनलिका दाबून पू बाहेर काढता येतो. लघवीस जळजळ दुखणे इ. गोनोरियामुळे पिवळा जाडसर पू येतो.	गेल्या २/३ दिवसांत नवीन व्यक्तींशी लैंगिक संबंध नसल्यास जोडीदारालाही विचारावे.	सिप्रोफ्लॉक्सॅसिन गोळ्या एकूण १ ग्रॅम डोस एकदम. किंवा डॉक्सी कॅप्सूल दिवसातून दोनदा याप्रमाणे ७ दिवस. याएवजी नॉरफ्लॉक्सच्या (५००मि.ग्रॅ.) ४ गोळ्या एकदम घेतल्यास चालते.
२. योनिस्त्राव (अंगावरून पुवासारखे जाणे) (या ठिकाणी नसूद केलेल्या आजारांशिवाय इतरही कारणे योनिस्त्रावामार्गे असतात.	गोनोरिया किंवा क्लॅमिडीया जंतूंमुळे मूत्रनलिका किंवा गर्भाशयमुखाचा दाह होणे	गर्भाशयमुखातून 'पू' येणे, याबरोबरच योनिद्वारास खाज, लघवीस जळजळ-वेदना. दधीकधी ओटीपोटात सूज-दुखी व ताप येतो. योनिदाहही होतो.	गेल्या २/३ दिवसांत नवीन व्यक्तींशी किंवा नवऱ्याकडून संसर्ग	वरील प्रमाणे टेट्रा/डॉक्सीचा उपचार. गर्भवती व अंगावर पाजणाऱ्या मातांना डॉक्सी देऊ नका
	योनिदाह (बुरशीजन्य)	योनिमार्गाचा आतला भाग लालसर, दह्याप्रमाणे अंगावर जाणे. खाज-आग, इ. लिटमस तपासणी केल्यास पीएच ४.५ पेक्षा कमी	हे दोन्हीही योनिदाह पतिपत्नी किंवा जोडीदारात एकमेकांत होतात; मात्र ते बाहेरूनच आले असे म्हणता येत नाही, कारण हे कायमचे रहिवासी असतात, संधी मिळतच ते वाढतात.	बुरशीदाहासाठी योनिमार्गात जॅशन व्हायोलेट हे औषध लावणे किंवा मायकोनॅझोल योनि-गोळ्या रोज १ याप्रमाणे सात दिवस.
	योनिदाह (ट्रायकोमोनास)	योनिभागात आत लालसर ठिपके, आग, खाज, स्त्राव पातळ ,दुर्गंधीयुक्त, फेसकट		
३. ओटीपोट दुखणे	गोनोरिया किंवा क्लॅमिडीयामुळे	लैंगिक संबंधात व तपासताना ओटी दुखणे. कधी कधी असह्य दुखते.	स्त्रियांमधील वंध्यत्वाचे एक प्रमुख कारण.	डॉक्सी, दिवसातून २ वेळा, याप्रमाणे १७ दिवस आणि मेझोल तीन वेळा १० दिवस.

४. जांघेत अवधान	एल.जी.व्ही.	पुरळ येतात पण फारसे लक्षात येत नाहीत. जांघेतली गाठ दुखते, सुजते, फुटते व खूप दिवस पू वाहतो.	उपचार न झाल्यास संबंधित भागात कायमच्या विकृती होतात.	डॉक्सी रोज दोनदा याप्रमाणे १४ दिवस. मलमपट्टी करा. अवधान फुटायच्या आधी समजल्यास सिरिंजने पू काढा.
	सिफिलिस	न दुखणाऱ्या, सटकणाऱ्या गाठी	व्रण न दुखणारा	संबंधित तक्ता पहा.
	दुखरा व्रण (शॅक्राईड)	दुखणाऱ्या फुटणाऱ्या गाठी.	व्रण दुखणारा	संबंधित तक्ता पहा.
५. जननेंद्रियावर व्रण (शिशु किंवा योनिमार्ग)	सिफिलिस (परमा) (जीवाणू आजार)	न दुखणारा व्रण, निबर तळ असलेला. बहुतेक वेळा एखादाच असतो. यानंतर एका किंवा दोन्ही जांघात अवधान येते. अवधान दुखत नाही, सटकणारे असते. उपचार केला तरी व्रण व गाठ हळूहळू बरे होतात.	संसर्गानंतर ९ ते १० दिवसांत व्रण उमटतो. अति सांसर्गिक	पेनिसिसिलिन सर्वोत्तम पण याचे इंजेक्शन लागते. इमायसिन किंवा टेट्रा दिवसातून ४ वेळा याप्रमाणे १५ दिवस
	दुखरा व्रण (शॅक्राईड) (जीवाणू आजार)	छोटी गाठ येऊन त्याचा व्रण होतो. मऊ, दुखरा, चटकन रक्ताळणारा व्रण, एक किंवा अनेक. जांघेत गाठ/पू होण्याची शक्यता (५०% बाबतीत)	अति सांसर्गिक	कोझाल (८०+ ४०० मि.ग्रॅ. गोळी) दिवसातून दोनदा याप्रमाणे ७ दिवस.
	हार्पिसज्वराचे व्रण (विषाणू आजार)	लालसर पुरळ, परतपरत येत-जात राहतात. ताप, वेदना		असायकलोव्हिर (२०० मि.ग्रॅ. गोळी) दिवसातून ५ वेळा, ५ दिवस
६. ग्रॅन्थुलोमा (पसऱ्या व्रण)	जीवाणूमुळे होणारा संसर्ग	जननेंद्रिय व जांघेवर हळूहळू वाढत जाणारा व्रण (फुल-कोबीप्रमाणे)	फारसा दुखत नाही.	कोझाल दिवसातून दोनदा, १५ दिवस

७. एड्स	विषाणू आजार	प्रतिकारशक्ती ढासळत जाते. यामुळे खोकले, घसादुखी, ताप, जुलाब, त्वचारोग इ. विकार होतच राहतात. वजन घटते. प्रकृती खंगते. रक्ततपासणी: संसर्गानंतर ६ महिन्यांनंतरच आजार दाखवते. हमखास मृत्यूकडे नेणारा आजार. (यात जननेंद्रिय किंवा जांघेत काही आजार दिसत नाही)	संसर्गानंतर कित्येक महिने/वर्षे गेल्यावर आजार उमटतो. दूषित रक्त, सुई, ब्लेड लैंगिक संसर्ग यामुळे पसरतो.	या विषाणूंवर मारक औषध किंवा लस निघालेली नाही. प्रतिबंधक शक्य आहे.
८. बी प्रकारची कावीळ	विषाणू आजार	यातही जांघेत-जननेंद्रियात कोणताही आजार दिसत नाही. यकृताचा आजार होतो. कावीळ व इतर चिन्हे (भूक कमी, मळमळ, ताप).नंतर जलोदर व यकृत निबर होण्याचा दाट संभव, त्यामुळे घातक आजार.	लैंगिक संसर्गाने किंवा दूषित रक्त, सुया, ब्लेड इ.ने पसरतो.	उपचार नाही. मात्र प्रतिबंधक लस आहे.

सूचना : (तक्ता १ व २ यासाठी) : १ (सर्व लिंगसांसर्गिक आजारांच्या बाबतीत जोडीदाराची (पती/पत्नी/इतर) माहिती/तपासणी आवश्यक असते. गरज पडल्यास दोघांवरही उपचार करावा. नाहीतर आजार एकमेकांत फिरत राहिल. २) स्त्रियांमध्ये व्रण योनिमार्गात असण्याची शक्यता असल्याने पुरुषांप्रमाणे चटकन दिसून येत नाहीत म्हणून योनिदर्शक व रबरी हातमोज्यांचा वापर करून उजेडात तपासणी करावी. ३) स्त्रियांमध्ये (जननेंद्रियांचे /अंतर्गत) अवधान हे जांघेत क्वचित येते, येते ते आत ओटीपोटात, त्यामुळे सहसा कळून येत नाही. ४) तपासणी करताना पूर्ण काळजी घ्या. स्वच्छता, हातमोजे इ. दक्षता न घेतल्यास संसर्गाची भीती असते. हातमोज्यांना छिद्र नाही याची खात्री असू द्या. इतर लिंगसांसर्गिक आजारांबरोबर एड्स पसरण्याचीही दाट शक्यता असल्याने त्याबद्दल रक्ततपासणी करणे हिताचे ठरेल. पण ही रक्ततपासणी संसर्गानंतर सहा महिन्यांनंतरच उपयोगी आहे.

* (जेशन व्हायोलेट व योनि-गोळ्या वगळता) सर्व औषधे तोंडाने घ्यायची आहेत.